

Omdat Nederland vrij veel veenweidegebied heeft, is hij bij ons minder zeldzaam dan in andere landen. Dat maakt dat Nederland een grote verantwoordelijkheid heeft voor het behoud van deze soort.

De Platte schijfhoren is in 2003 (bij de toetreding van een aantal Oost-Europese landen tot de EU) opgenomen op bijlage II en IV van de Europese Habitatrichtlijn. Daarmee werd het voor alle EU-lidstaten verplicht voor deze soort Natura 2000-gebieden aan te wijzen (bijlage II) en om deze soort ook strikt te beschermen buiten de Natura 2000-gebieden (bijlage IV).

Met de nieuwe regeling is deze verplichting van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) nu ook in de Nederlandse wet vertaald. De nieuwe regels zijn ingegaan op 1 oktober 2012.

Geraadpleegde bronnen:

BOESVELD, A., A.W. GMELIG MEYLING & I. VAN LENTE, 2011. Verspreidingsonderzoek. Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2010. Platte schijfhoren *Anisus vorticulus*. – Stichting ANEMOON, Bennebroek.

STAATSCOURANT Nr. 13807, 6 juli 2012. Regeling tot wijziging Regeling aanwijzing beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet.

Adres van de auteur:
sylvia25@versatel.nl

Een eerste inventarisatie van de landslakken op de Nollekes, Terschelling, Friesland

Henk K. Mienis

A first survey of the terrestrial gastropods on the Nollekes, Terschelling, province of Friesland

Summary. In the autumns of 2012 and 2013 brief surveys took place of the mollusc fauna of the Nollekes on Terschelling, one of the Frisian islands between the North Sea and the Wadden Sea. The Nollekes was formerly a garbage dump in the dunes east of Halfweg. During the years 2009-2010 this dump was buried under an enormous load of soil taken from valleys in the nearby dunes. Today, the Nollekes serves as an open air theatre. When not in use for cultural events the area is grazed by sheep. The surveys revealed the presence of 13 species of terrestrial gastropods: 11 snails and two slugs. Predation on the larger snails (*Cepaea nemoralis*, *Cornu aspersum* and *Monacha cantiana*) occurs by the Songthrush *Turdus philomelos*, while the Carrion beetle *Phosphuga atrata* is a predator of at least *Monacha cantiana*.

Tot 1990 was de Nollekes een officiële vuilstort in de duinen langs de Badweg West, ten oosten van Halfweg op Terschelling, Friesland (Amersfoort coördinaten: 145.600-599.377). Lang na de sluiting van deze vuilnisbelt heeft Staatsbosbeheer het terrein van zo'n 7500 m² in de jaren 2009-2010 bedekt met 40.000 m³ grond uit verruigde duinvalleien in de omgeving. Op deze wijze heeft men de vuilnisbelt veranderd in een natuurtheater, waarvan de top boven alle omringende duinen uitsteekt. Omdat deze enorme berg bijna geheel uit zand bestaat, is de biotoop zeer droog. Gedurende periodes dat er geen voorstellingen plaatsvinden, wordt de Nollekes begraasd door een kudde Drentse heideschappen (fig. 1). Deze dieren houden de begroeiing heel kort. Voor de schapen is er vlak bij de opgang tot de Nollekes een kleine drinkplaats aangelegd.

Omdat in het verleden ooit de exotische Lichte (of Gele) aardslak *Limacus flavus* in het gebied van de vuilstort terecht is gekomen (Visser, 1968) kan niet uitgesloten worden dat nog meer exotische slakken in dat gebied zijn beland. Daarom heb ik in 2012 en 2013 een voorlopig onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van

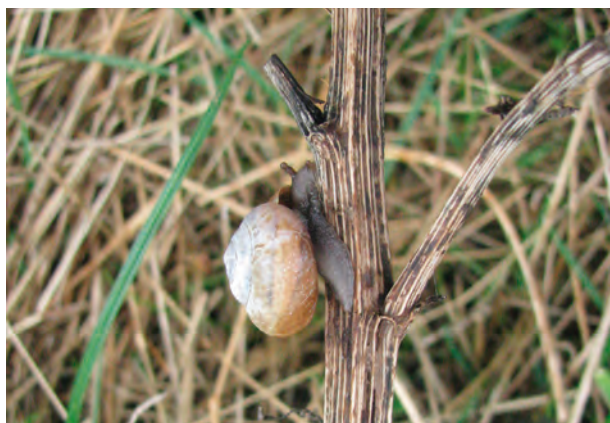
landslakken op de Nollekes. In 2012 konden 10 soorten geregistreerd worden. In 2013 vond ik slechts negen soorten, maar daar zaten drie soorten bij die niet in 2012 gevonden waren. Zodoende zijn op dit ogenblik 13 soorten landslakken van de Nollekes bekend (tabel 1).

Fig. 1. Heideschappen op de Nollekes. Foto: Henk Mienis.

Tabel 1: Overzicht van de landslakken die in 2012 en 2013 op de Nollekes werden aangetroffen.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	17 & 27.09.2012	18.09.2013
Slanke barnsteenslak	<i>Oxyloma elegans</i>	+	-
Gewone barnsteenslak	<i>Succinea putris</i>	+	+
Geribde jachthorenslak	<i>Vallonia costata</i>	-	+
Scheve jachthorenslak	<i>Vallonia excentrica</i>	-	+
Boerenknoopje	<i>Discus rotundatus</i>	+	+
Bruine blinkslak	<i>Aegopinella nitidula</i>	+	-
Ammonshorentje	<i>Nesovitrea hammonis</i>	-	+
Gevlekte akkerslak	<i>Deroceras reticulatum</i>	+	-
Gewone wegslak	<i>Arion rufus</i>	+	-
Grote karthuiserslak	<i>Monacha cantiana</i>	+	+
Gewone haarslak	<i>Trochulus hispidus</i>	+	+
Gewone tuinslak	<i>Cepaea nemoralis</i>	+	+
Segrijnslak	<i>Cornu aspersum</i>	+	+
Totaal 13 soorten		10	9

Fig. 2. Grote Karthuiserslak *Monacha cantiana*. Foto: Henk Mienis.

De Gewone barnsteenslak *Succinea putris* en de invasieve Grote karthuiserslak *Monacha cantiana* werden voornamelijk op de Grote brandnetel *Urtica dioica* aangetroffen (fig. 2). De Slanke barnsteenslak *Oxyloma elegans* daarentegen zat aan de binnenkant van de schapendrinkbak, net boven de waterspiegel. De Gewone tuinslak *Cepaea nemoralis* en de Segrijnslak *Cornu aspersum*, die beide op Terschelling als invasieve soorten beschouwd moeten worden, kwamen hoofdzakelijk voor onder oude boomstronken die hier en daar uit de helling van de Nollekes staken (fig. 3).

De Lichte aardslak werd niet aangetroffen. Waarschijnlijk is deze invasieve naaktslak er nooit in geslaagd om een populatie te stichten op de oorspronkelijke vuilstort. Hierbij moet echter opgemerkt worden dat er tot nog toe heel weinig naaktslakken op de huidige Nollekes zijn aangetroffen, namelijk slechts enkele exemplaren van de overal op Terschelling aanwezige Gevlekte akkerslak *Deroceras reticulatum* en de Gewone wegslak *Arion rufus*. Misschien dat er na langdurige regenval op de Nollekes meer naaktslakken rondkruipen.

Op de grotere huisjesslakken wordt zo goed als zeker predatie uitgeoefend door Zanglijsters *Turdus philomelos*, gezien de aanwezigheid van gebroken huisjes in twee lijstersmidsen. Een andere natuurlijke vijand van onder meer

Fig. 3. Gewone tuinslakken *Cepaea nemoralis* en een Segrijnslak *Cornu aspersum* onder een oude boomstronk. Foto: Henk Mienis.

de Grote karthuiserslak is de Slakkenaaskever *Phosphuga atrata*, waarvan meerdere exemplaren op de Nollekes werden aangetroffen (fig. 4).

Fig. 4. Slakkenaaskever *Phosphuga atrata*. Foto: Harry van Kasteel.**Geraadpleegde bron:**

VISSER, G., 1968. Malacologische mededelingen van de Waddeneilanden. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 128: 1370-1371.

Adres van de auteur:
mienis@netzer.org.il